

מסורת הש"ס

(א) [לקמן ק"ג.] (ב) [נ"ל דמתן.] (ג) מדרס גד. מעילה כ.; (ד) [נ"ל ל"ן.] (ה) [נ"ל להסל.] (ו) [לפעל פד. ושי"ן.] (ז) [שנת יא: ב"ה ג. ושי"ן.] (ח) חלה פ"ד מ"ח. (ט) ר"ח, (י) [נ"ל אי לשקל.] (יא) [ועי' קצת תשוב לזה בחוס' ע"ב סוף ד"ה עוף וגבינה, (ב) ע"י מהרי"ם על דבור זה,

גליון הש"ס

גב' אפר ר"י רבי ה"א. מגילה דף ט ע"ב ושי"ן:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה חלת וכו' מזהר ואמגזין ולפנים כ"ל ומינת ועד ממקח: (ב) בא"ד בטומאה דקרי דטומאה היולא מוטפו היא שרי ר' יוסי: (ג) בא"ד בכל הש"ס שהיה נרץ להפריש שמי:

מוסף רש"י

ור"ע אסור. דקסבר מין אחד הן (משעיה ב.) דקסבר לזועין בכלל ירק (גדרים ד.). לא מצאתי אלא דלועין. מכלל דלאו מיניה הוא (שם) אלא כיון דממתך מינה אחרתהו הוא להכי מותר בדלועין (משעיה ב.). כן הדבר. גלומר משם חל למד, דאש"ג דממתך חלה מילתא היא, כלל הוא חור ואומר ירק לא מלאמי אלא קטנית, אלא כיון דאמר לא מלאמי אלא דלועין ואיני אומר לא מלאמי אלא קטנית, אלא דלועין בכלל ירק הו"ע דממתך עלייהו כן ואש"ג דממתך עלייהו שלחא ס"ל ל"ע דמחא מילתא מינה (שם). רבי ה"א. הוא אמרה למתני ונסקי מילתיה חלה כחד מנה וחלה כחד מנה (ר"ה ז.) מתניתין רבי תמנה לפי דעתו ונסקי מילתיה כי הני מרי מנא, כחד כמר שקלא דכריי של זה וזו ושל זה וזו (לש"י ד.). ואנן נגזרי בוי. הא דלמתיין כבולי הש"ס שאין גוזרין גזרה לגזרה, מהאי קרא נפקא, ושמתם את משמרתם עשו משמרת כלומר גזרה למשמרת, למורת, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזרה לגזרה (ב"ב ז.).

כל הבשר פרק שמיני חולין

הנודר מן הנשר. כל הנודר אין דעתו אלא אחר לשון בני אדם שהוא קורא שם הדבר כך ואשמועינן מתני' דכל מין נשר אדם קורבו נשר חוץ מבשר דגים וחגזים: **גב'** קס"ד האי איסור דמתניתין מדאורייתא קאלמר: דר"ע צמתניתין היא זהאי פירקא (לקמן דף ק"ג.): **מוסר צנצר דגים**.

שאין קורבו נשר: **הא עוף אסור**.

דצנצרים אחר לשון בני אדם אנו זריכין להלך ואשמועינן מתני' דדךך לקרותו נשר: **כל מידי דמימליך עליה שלים**. כל דבר שאינו נשמע מן הסמס לא צמוך הכלל ולא מוצא ‏(י [מן] הכלל וזריך השליח לחזור ולפרש ולשאול רוצה אמה צזה: **מיניה הוא**. משוב לענין נדרים מאותו המין כגון הכא שהאומר לשלוחו קנה לנו נשר מן השוק אינו נשמע לו מן הסמס נשר עוף והוא נמלך צבעל הצית ושואל כלום אני לוקח נשר עוף: **מיניה הוא**. מין נשר הוא שהרי אמר לו קנה לי נשר ואם לא היה עוף מין נשר לא היה נמלך אם יקח ממנו דהא לאו נשר הוא: **לא מלאמי אלא דלועין**.

ואינו לוקחן מיד כשמוצאן אלאמא לא קרו ליה אינשי ירק דהא האי ירק סמס קאלמר ליה ואי צכלל ירק הוא לא היה נריך למלך: **אמר להם כן הדבר**. ומשם אני מביא ראיה שהוא מין ירק שאינו לא מנא אלא קטנית לא היה משיבו לא מלאמי אלא קטנית אלא לא מלאמי ירק ובדלועין היה אומר לא מלאמי ירק אחר אלא דלועין ולמה היה אומר כן אלא שיש לך ללמוד שהדלועין נקראים ירק ואין הקטנית בכלל ירק: **סבר לה כ"ע**. דאש"ג דנריך לאימלוכי ‏(י [ולא שקלי] מיניה

הוא דאי לאו מיניה הוא לא הוה אמר אשקול מהאי: **ויש מהן מה"ס**. נשר בהמה: **ויש מדברי סופרים**. חיה ועוף: **ש"מ**. מדאמר עוף בהעלאה משום גזירה אכילה ש"מ איסור אכילה ידיה מדאורייתא ולא כרצ אשי: **אכילה גופה גזירה**. אטו נשר בהמה: **חלת חו"ל**. אינה אסורה לזרים אלא מדרבנן אבל חלת הארץ תרומה קרייה רחמנא [במדבר טו] ואסורה לזרים מוכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כב): נאכלת

הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים:

כ"ע דכל מילי דמימליך עליה שלים צר מיניה הוא ובפ' הנודר מן הירק (מדרס דף גד.): פריך דצנצר דגים נמי מימלך ומוקי מתניתין דהכא צמאן דכאיז ליה עיניה וציזמא דהקזה דלא אכיל איניש דגים אבל עוף אכיל צשלקא

א"הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים: **גב'** הא עוף אסור מדאורייתא כמאן דלא כרבי עקיבא דאי רבי עקיבא האמר^(ה) חיה ועוף אינו מן התורה אימא סיפא הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים הא עוף אסור אחאן לרבי עקיבא דאמר כל מילי דמימליך עליה שלים בר מיניה הוא ^(ו)דתניא ^(ז)הנודר מן הירק מותר בדלועין ור"ע באוסר אמרו לו לר"ע והלא אומר אדם לשלוחו קח לנו ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין אמר ^(ח)להן כן הדבר כלום אומר לא מצאתי אלא קטנית אלא שדלועין בכלל ירק ואין קטנית בכלל ירק רישא רבנן וסיפא ר"ע ^(ט)אמר רב יוסף רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי בגדרים סבר לה כר"ע בבשר בחלב סבר לה כרבנן רב אשי אמר כולה ר"ע היא והכי קאמר כל הבשר אסור לבשל בחלב צמהן מדברי תורה צומהן מדברי סופרים צחוי' מבשר דגים וחגבים שאינם לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים: ואסור להעלות [וכנ']: אמר רב יוסף שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן אכילה ^(י)גופה גזירה ואנן נגזר העלאה אטו אכילה ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה דתנן ^(יא)חלת חוצה לארץ נאכלת

קד.

הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים. צגמרא מוקי לה כ"ע דכל מילי דמימליך עליה שלים צר מיניה הוא ובפ' הנודר מן הירק (מדרס דף גד.): פריך דצנצר דגים נמי מימלך ומוקי מתניתין דהכא צמאן דכאיז ליה עיניה וציזמא דהקזה דלא אכיל איניש דגים אבל עוף אכיל צשלקא

ומיניה צפרק צתרא דמעילה (דף כ.). לא קיימא שינויא דהקזה אלא מסיק צמאן דכאיז ליה עיניה אבל צשאר ימייס הנודר מן הצנצר אסור נמי צדגייס: **ק"א** עוף אסור מדאורייתא. ה"נ ה"מ למינקט ^(י)חיה וגראה דהא דס"ד שהוא דאורייתא משום דסמין אסיפא דגור העלאה אטו אכילה כדדייק רצ יוסף צסמון אבל אין לומר דדייק מדקמני כל הבשר דמשמע ליה שכל הצנצר שזה זה מה נשר עוף כצנצר צהמה דהא הנודר מן הצנצר אין כל הצנצר שזה דאפילו ר"ע מודה דלא מיתסר צנצר עוף מדאורייתא כדאמר צפרק הנודר מן הירק (מדרס דף גד). דמודה ר"ע דלא לקי: **ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה**. צכמה מקומות אמר היא גופה גזירה ואנן ניקוס וגגזור גזירה לגזירה צפ"ק דצבת (דף יא): ובצ"ס צמה מדליקין (שם דף כא). ובצ"ס צ"ה (דף ג.) והכא צעינן לאתויי ראיה לענין גזירה דהעלאה אטו אכילה ויש מקומות נמי דגזרינן גזירה לגזירה ולא חיישינן אין לדמות גזירות צכמייס זו לזו אלא צמקומות שהש"ס מדמה:

ח'קצ"ת חוצה לארץ נאכלת עם חור
על השלחן. אין המשנה שגויה

כן אלא הצמרא מביאה צקיזור וכן היא שגויה צפ' צתרא דמס' חלה (משנה ח) אמר ר"ג שלם ארצות לחלה מארץ ישראל עד כיז חלה אחת מכיז עד הנהר ועד אמנה שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור מנהר ^(א) ועד אמנה ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור וצבול יוס אוכלה רבי יוסי אומר אין נריך טבילה ואסורה לזבים ולזבות ולזדות ולילדות ונאכלת עם הזר על השלחן וניתנת לכל כהן שירלה והכי פירושו מכיז עד הנהר ועד אמנה שהיו סמוכים לארץ העמים ואין יכולין לשמור עצמם ופירותיהם צטהרה והיו חלותיהם טמאות וטעונות שרפה ולכן זריכין להפריש שתי חלות אחת לאור שהיא חלה דאורייתא דפירותיהן גדלין צארץ ישראל ולכן נמי יש לה שיעור דמפרש צירושלמי מפני שהיא מדברי תורה ואחת לכהן מדברי סופרים שלא תשתכח תורת חלה ולפי שהיא מדברי סופרים אין לה שיעור מנהר ועד אמנה ולפנים שהוא חולה לארץ שתי חלות ושתיהן מדברי סופרים אחת לאור משום דסמוכין לארץ ישראל ומתחזיא חלה ידיהו כחלת ארץ ישראל גזרו עליה שלא לאוכלה כלל אפילו כהן טהור גמור כמו צחלת אור דאי' ואחת לכהן שלא תשתכח ויש לה שיעור לפי שהיא נאכלת וצבול יוס אוכלה ואין נריך הערב שמש שלא החמירו צה כמו צתרומה דאורייתא רבי יוסי אומר אין נריך טבילה ופצילו צטומאה דקרי ^(ב) דצטומאה היולא מגופו שרי רבי יוסי מדלא חשיב צעל קרי צאיסורא דצינן וצבות כו' צלא טבילה אחרת דמפרש אחרת ונותנה לכהן גדול וראשונה שורפה וחלה של אור דלרבנן נמי דצבו טבילה דוקא לצעל קרי צטומאה יולאה לו מגופו אבל טמא מת שרי צלא טבילה כרבי יוסי דאי מוצרי נמי טבילה צטמא מת תקשה לכו דמקשה גמ' צפ' עד כמה (צכורות דף כ.) וכי הואה יש לנו ומה תועיל טבילה צטמא מת ומסתמא טמאי מתים היו כמה פעמים כי אי אפשר להם ליזהר מטומאת מת דהיי דמטומאת מת עצמו זריכין ליזהר מחמת כהונתם מטומאת חרב הרי הוא כחלל אין יכולים כלל ליזהר דצשום צית שהיה צו מת מעולם נעשה כחלל כל המתכות צצחבו והיו כמאהיל על המת כדאמרינן צצזיר צפ' כ"ג (דף ג.): וגם לא היו זריכין ליזהר מטומאת חרב הרי הוא כחלל כיון שאין המזיר מגלה עליה כדמוכח צצריס תוספתא דאהלות וא"כ כולן זריכין הואה ואין סברה כלל שתקנו צכמייס חלת חו"ל שלא יאכלוהו אח"כ ילך ויהי צאי' ולהכי מסתבר צצכלא הואה וטבילה היו אוכלין אותה אפילו לרבנן דרבי יוסי וצצכל וכן לדידן צצחוקין מה"י א"צ שתי חלות אלא אחת כדאמרינן צפ' עד כמה (צכורות דף כ.). ונותנה לכהן קטן ואכיל לה דכי ליכא כהן קטן דוקא קאמר התם דמפרש אחרת ונותנה לכהן גדול וראשונה שורפה וחלה של אור מנהר ועד אמנון ולפנים אינה מותרת לכהן קטן אלא לעולם נשרפת דומיא דחלת אור א"י משום דסמוכין לא"י ומתחזיא כחלת א"י כדפרישית ומש"ה נריך לעולם שמים אבל צצחוקים כגון צצכל ודידן דלא מתחזיא חלה ידיהו כחלת הארץ טמאה נותן לכהן קטן ומסתבר דאף לכהן גדול שצצל לקריו ולא צעינן הערב שמש דאין להחמיר צה מצחלה של כהן צצמוכין לא"י וכ"כ צ"ה צהכלות חלה אמר רצינא הלכה נדה קוצה לה חלה ואכיל לה כהן קטן או מאן דטביל לקריו ויש קצת תימה אמאי קאמר דנותנה לכהן קטן כיון דאפילו כהן גדול יכול לאוכלה אחר שצצל או לצטלה צצבז כמו תרומה דאמרינן צפ' עד כמה (שם) רצה הוה מצטל לה צצבז ואכיל לה צימי טומאה וגראה דדוקא חלת חו"ל לפי שאין לה שיעור ודבר מועט הוא קאמר דיכול ליטנה לכהן קטן כ"ש אם יש כהן גדול שצצל או רוצה לצטלה שיכול ליטנה לו וכן משמע דצבר מועט הוא דקאמר התם דשקל לה צצריס מסיא אלא תרומה שהיא מתצואה או מיין ושמן אין ליקן לכהן קטן לפי שהוא מאצדה ועוד יש לה שיעור כמו צצרותם מעשר ולכן אין ליטנה לקטן אלא לכהן גדול שצצל או רוצה לצטלה צצבז וא"צ להפריש שניה דלא תשתכח כיון דמפרישין אחת כמו צחלה היכא דאיכא כהן קטן שלא מצינו בכל הש"ס שהיה נריך ^(ג) לפרש שתי תרומות אלא דוקא חלה כי ליכא כהן קטן או גדול שצצל שאז היא נשרפת ולכן נריך להפריש חלה שניה שלא תשתכח תורת חלה אבל תרומה דאין נותנין אותה אלא לכהן גדול שצצל או רוצה לצטלה צצבז א"צ להפריש שניה דלא תשתכח כיון שמפרישין אחת ומיניה נראה דגם צצמוכים לא"י שמפרישין לעולם שתי חלות לא היו מפרישין אלא תרומה אחת לכך נראה צצחלה יש לחוש יותר שלא תשתכח משום דשייכא בכל אדם המגלגל עיסתו אבל תרומה אין רגילין צה אלא צעלי קרקעות וממריחי צצזאות והיכא

עין משפט ונר מצוה

ג א מיי' פ"ט מהלכות מדרס הל' ו טו"ע י"ד סי' ר"ח סעיף ח והלא כהאי מנא:

ד ב מיי' שם הלכה י ועי' כ"מ טו"ע שם סעיף ד:

ה ג מיי' פ"ט מהלכות מהלכות אסורות הל' ג סמג לאוין קמא טו"ע י"ד סי' פז סעיף ב: ו ד ה מיי' שם הל' ד ה טו"ע שם סעיף ג:

רבינו גרשום

א' ר' עקיבא האמר חיה ועוף אינן מה"ח. במשנה עצמה^(ח): כל מידי דמימליך עליה שליח כו'. כיצד מימליך עליה שליחא דאי א"ל רבו לך קנה לי בשר והוא חזור ואמר לא מצאתי אלא עופות ודאי בר מיניה דבשר הוא כדאשכחן בדלועין: ואין הקיטנית בכלל ירק. כלומר הכא נמי לענין עופות אומר לא מצאתי אלא עופות מכלל דעופות בכלל בשר: ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה: דתנן חלת חו"ל

(ב) לקמן דף ק"ג.